

Załącznik do Uchwały Nr XXI/203/2020

Rady Miejskiej w Pakości

z dnia 29 grudnia 2020 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok na terenie gminy Pakość

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział I Charakterystyka zjawiska uzależnienia od alkoholu	4
1.1. Definicja	4
1.2. Charakterystyka alkoholika - najczęstsze typy	5
1.3. Skutki uzależnienia od alkoholu	5
Rozdział II Profilaktyka.....	6
2.1. Rodzaje profilaktyki	6
2.2. Programy i działania profilaktyczne w placówce oświatowej	7
Rozdział III Podstawa prawna.....	8
Rozdział IV Diagnoza problemów uzależnień	9
4.1. Runek alkoholowy	11
4.2. Postawy i przekonania mieszkańców na temat alkoholu.....	12
4.3. Zasoby instytucjonalne umożliwiające realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	23
4.3.1. Działania profilaktyczne w latach 2017-2019.....	25
4.4. Analiza SWOT	27
Rozdział V Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ...	28
Rozdział VI Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	30
Rozdział VII Kierunki działań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	30
7.1. Profilaktyka uniwersalna	32
7.2. Profilaktyka selektywna.....	33
7.3. Profilaktyka wskazująca.....	33
Rozdział VIII Monitoring	34
Rozdział IX Postanowienia końcowe	35

Wstęp

Środki psychoaktywne stanowią poważne źródło zagrożenia, gdyż są związane ryzykiem uzależnienia oraz zjawiskami niepożądanymi będącymi jego następstwem. Skutkiem nałogu może być wzrost przemocy i przestępczości (m.in. kradzieży, wymuszeń, rozbojów). Uzależniony z czasem staje się ciężarem dla otoczenia, a jego zdrowie fizyczne i psychiczne powoli podupada. Taka osoba powoli ulega wykluczeniu społecznemu, a szanse na wyjście z nałogu stają się coraz mniejsze. Gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie i dostęp do profesjonalnej pomocy dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.

Problem alkoholowy niesie za sobą wiele zróżnicowanych szkód w danym społeczeństwie, toteż przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu stanowi ważne zadanie dla Gminy Pakość, które zostaje wyrażone w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział I

Charakterystyka zjawiska uzależnienia od alkoholu

1.1. Definicja

Według definicji WHO zespół uzależnienia od alkoholu, powszechnie zwany alkoholizmem, to zespół objawów somatycznych, poznawczych oraz behawioralnych, w których spożywanie napojów alkoholowych ma pierwszeństwo nad innymi zachowaniami.

Zgodnie z daną definicją, aby zdiagnozować uzależnienie potrzebne jest wystąpienie w ciągu roku przynajmniej sześciu z poniższych objawów:

- silna potrzeba sięgnięcia po alkohol (inaczej głód picia),
- pojawienie się tolerancji alkoholowej, czyli coraz słabszego reagowania na tę samą ilość alkoholu,
- zespół abstynencyjny lub naprzemienne spożywanie trunków alkoholowych oraz środków, które mają podobne działanie,
- sięganie po alkohol pomimo wiedzy o jego szkodliwości,
- ograniczone możliwości kontroli zachowań, które dotyczą spożywania alkoholu,
- zaniechanie innych zainteresowań oraz przyjemności.

Alkoholizm jest przyczyną rozwoju wielu schorzeń, które dotyczą zarówno zdrowia fizycznego, jak i psychicznego. Jest chorobą śmiertelną, nieleczony alkoholizm może prowadzić do śmierci. Jednak rzadko jest on uznawany za bezpośrednią przyczynę zgonu, gdyż częściej prowadzą do niego związane z alkoholizmem choroby.

1.2. Charakterystyka alkoholika – najczęstsze typy

Wyróżnia się kilka typów osób uzależnionych od alkoholu, jest to związane przede wszystkim z cechami osobowościowymi i fizycznymi, wiekiem, przebiegiem uzależnienia itp.

Pierwszy raz charakterystyka alkoholika została przedstawiona przez Elvina Mortona Jellinka. Zawiera ona następujące typy:

- typ neurasteniczny - dotyczy głównie osób nieśmiałych, zahamowanych, przeżywających silne napięcie. Osoby typu neurastenicznego mogą sięgać po alkohol w celu usunięcia lęku, wstydu itp.
- typ heroiczny - dotyczy osób dążących do szczególnych wyczynów. Takie osoby chcą być podziwiane, wychodzą z założenia, że im większe spożywają porcje alkoholu, tym szybciej zwrócą na siebie uwagę.
- typ dionizyjski - opisujący osoby, dla których alkohol jest środkiem sprawiającym przyjemność, umożliwiającym dobrą zabawę, dającym swobodę itp.
- typ kontaktywny - dotyczy osób wykorzystujących alkohol przede wszystkim do poszerzania kontaktów społecznych.
- typ samobójczy - dotyczący zwykle osób niezadowolonych z życia, niekiedy ze stanami depresyjnymi. Jednostki o takim typie piją dużo napojów wysokoprocentowych, a ich motywem działania jest autodestrukcja.

1.3. Skutki uzależnienia od alkoholu

Za najczęstsze powikłania oraz diagnozowane skutki uboczne alkoholizmu uznaje się:

- choroby nowotworowe - przełyku, gardła, ust, trzustki, wątroby
- upośledzenie systemu trawiennego - podrażnienie przewodu pokarmowego, zapalenie okrężnicy i przełyku, niezżyt żołądka
- nieprawidłowo funkcjonująca wątroba - żółtaczką, marskość wątroby, zniszczone komórki wątrobowe
- upośledzenie układu krążenia - niewydolność mięśnia sercowego, zaburzenia rytmu serca, nadciśnienie tętnicze krwi

- zaburzenia charakteru - drażliwość, agresywność, zły nastrój, bezsenność, osłabienie woli i panowania nad sobą
- padaczka - inaczej drgawkowe napady abstynencyjne, które pojawiają się zwykle u alkoholików, którzy zaprzestali picia lub drastycznie ograniczyli ilość spożywanego alkoholu
- delirium - czyli majaczenie alkoholowe, które można rozpoznać po takich objawach jak podniecenie, urojenia, zaburzenia snu, napady drgawkowe, wyraźne drżenie mięśniowe oraz omamy wzrokowe i słuchowe

Rozdział II

Profilaktyka

2.1. Rodzaje profilaktyki

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do ogółu społeczności, zawiera m.in.:

- działania, których celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi alkoholizmu
- działania, które mają kreować zdrowy styl życia, rozwijać zainteresowania, wspierać prawidłowy rozwój i funkcjonowanie emocjonalno-społeczne społeczności

Profilaktyka selektywna skierowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, obejmuje m.in.:

- działania profilaktyczne skierowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów uzależnień.
- przede wszystkim działania uprzedzające, nie naprawcze
- działania, które służą zapobieganiu podejmowania przez wytypowane osoby lub ich grupy zachowań ryzykownych

Profilaktyka wskazująca skierowana jest na jednostki lub grupy osób wysokiego ryzyka, które przejawiają pierwsze symptomy problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych, zawiera m.in.:

- działania, których celem jest zapobieganie rozwojowi zachowań ryzykownych u osób dotkniętych uzależnieniem
- działania, które uniemożliwiają rozprzestrzenianie się niepożądanego zjawiska na inne jednostki lokalnej społeczności

2.2. Programy i działania profilaktyczne w placówce oświatowej

Szkolne programy profilaktyczno-wychowawcze zawierają, wszelkie działania profilaktyczne, które realizuje się w danej placówce. Mają za zadanie promować zdrowy styl życia oraz eliminować czynniki, które mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi psychospołecznemu dzieci i młodzieży.

Aby program był skuteczny należy uwzględnić wszystkich członków społeczności szkolnej, nauczycieli, rodziców i uczniów. Najodpowiedniejszym rozwiązaniem zdaje się być ich realizacja kaskadowa, która umożliwia prowadzenie zajęć bezpośrednio z rodzicami i uczniami przez specjalistów zatrudnionych w szkole lub wychowawców klas. Ułatwia to budowanie autorytetu trenera, nauczyciel i może zostać. Taktyka ta umożliwia również objęcie działaniami profilaktycznymi szeroką grupę odbiorców, w tym dzieci i młodzieży, a także dorosłych członków społeczności. Wszelkie podejmowane działania powinny kształtować postawy, a nie tylko stanowić materiał informacyjny. Aby móc utrwalić przekazywane treści oraz nabyć umiejętności potrzebne do prawidłowego funkcjonowania długość trwania owych działań nie powinna być krótsza niż sześć tygodni. Niezwykle istotna wydaje się także konieczność uwzględnienia diagnozy potrzeb grupy.

Rozdział III

Podstawa prawna

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi ważny element lokalnej strategii przeciwdziałania problemom społecznym. Jego podstawę stanowią następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz.2277 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 r., poz. 2356 ze zm.),
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 295 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492) .

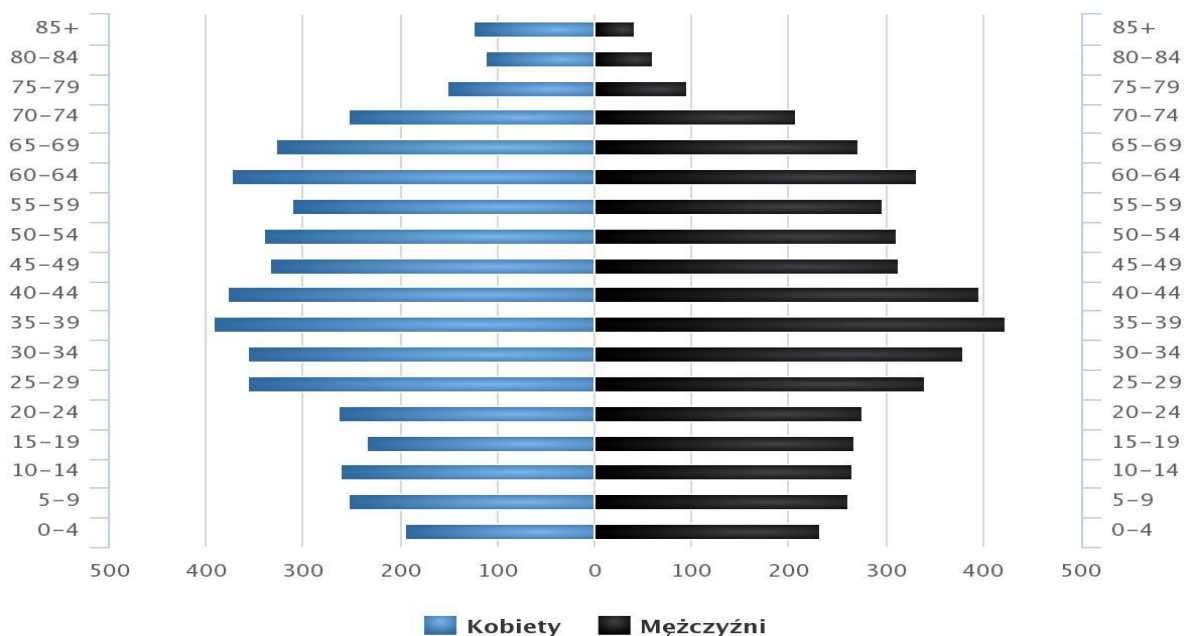
Rozdział IV

Diagnoza problemów uzależnień

Gmina Pakość ma 9 793 mieszkańców, z czego 51,3% stanowią kobiety, a 48,7% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 1,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.¹

Piramida wieku mieszkańców gminy Pakość, 2019

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Gmina podzielona jest na 12 sołectw: (Rybitwy), (Gorzany, Giebnia, Węgierce), (Kościelec), (Łącko), (Jankowo), (Ludwiniec), (Radłowo), (Dziarnowo), (Rycerzewko), (Ludkowo, Mielno, Wojdał), (Wielowieś), (Rycerzewo)

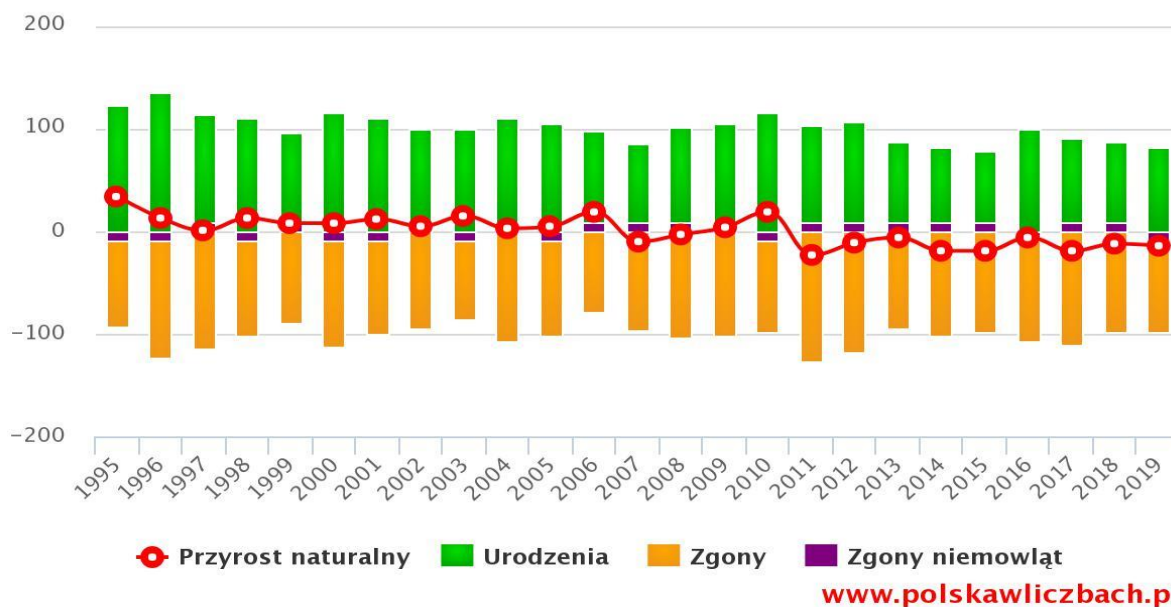
Mieszkańcy gminy Pakość zawarli w 2019 roku 42 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,7% mieszkańców gminy Pakość jest

¹ Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pakosc

stanu wolnego, 56,6% żyje w małżeństwie, 4,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,3% to wdowy/wdowcy.

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Pakość

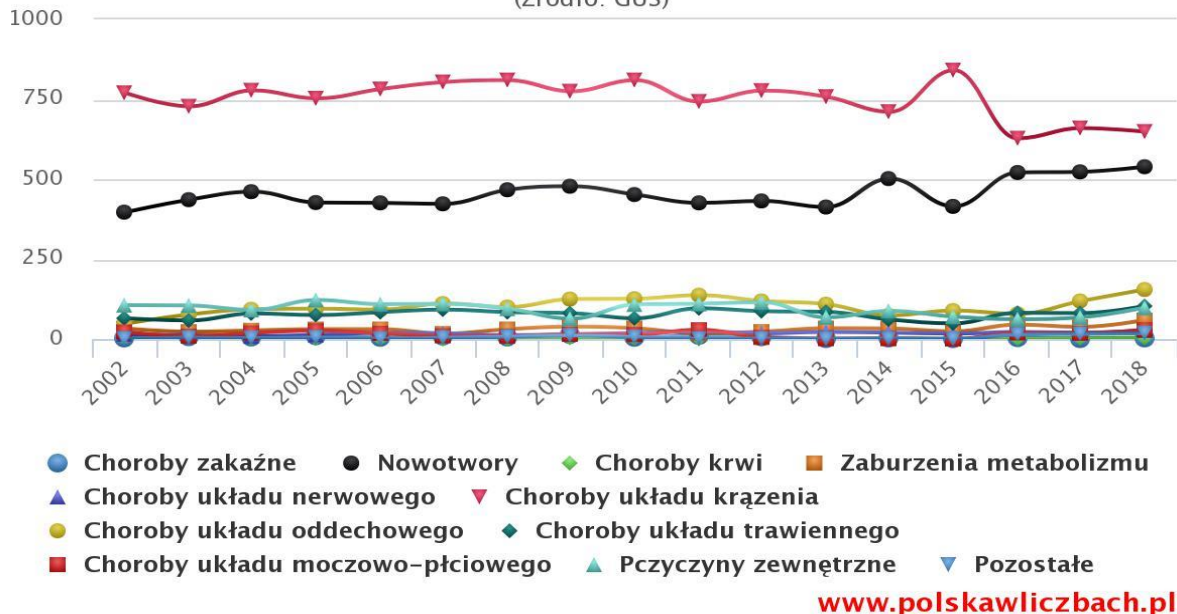
(Źródło: GUS)

W 2018 roku 33,8% zgonów w gminie Pakość spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 28,1% zgonów w gminie Pakość były nowotwory, a 8,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Pakość przypada 9.83 zgonów. Jest to mniej od wartości średniej dla województwa kujawsko pomorskiego oraz mniej od wartości średniej dla kraju.

Przyczyny zgonów w powiecie inowrocławskim w latach 2002 – 2018

(Źródło: GUS)

4.1. Rynek alkoholowy

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem - 41) w tym:

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu) ilość łączna - 24:

- do 4,5% oraz piwo - 24
- od 4,5% do 18% - 17
- powyżej 18% - 20

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu) ilość łączna - 17:

- do 4,5% oraz piwo- 17
- od 4,5% do 18% - 4
- powyżej 18% - 3

Limit zezwoleń na terenie Gminy Pakość od września 2018 r. – ogółem 150, w tym:

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu) - 100, w tym:

- do 4,5% oraz piwo - 40

- od 4,5% do 18% - 30
- powyżej 18%: - 30

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu) - 50, w tym:

- do 4,5% oraz piwo - 30
- od 4,5% do 18% - 10
- powyżej 18% - 10

4.2. Postawy i przekonania mieszkańców na temat alkoholu

Postawy i przekonania dorosłych mieszkańców:

34% mieszkańców Gminy Pakość swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na wiek między 9 a 12 lat. Inicjacja alkoholowa podczas pełnoletności to 29% ankietowanych. Tylko 9% badanych odpowiedziało, że nigdy nie spożywało alkoholu.

Częstotliwość spożywania alkoholu: 17% respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w tygodniu (30%) oraz kilka

razy w miesiącu (23%). Jedynie 8% mieszkańców przyznaje się do codziennego spożywania alkoholu.

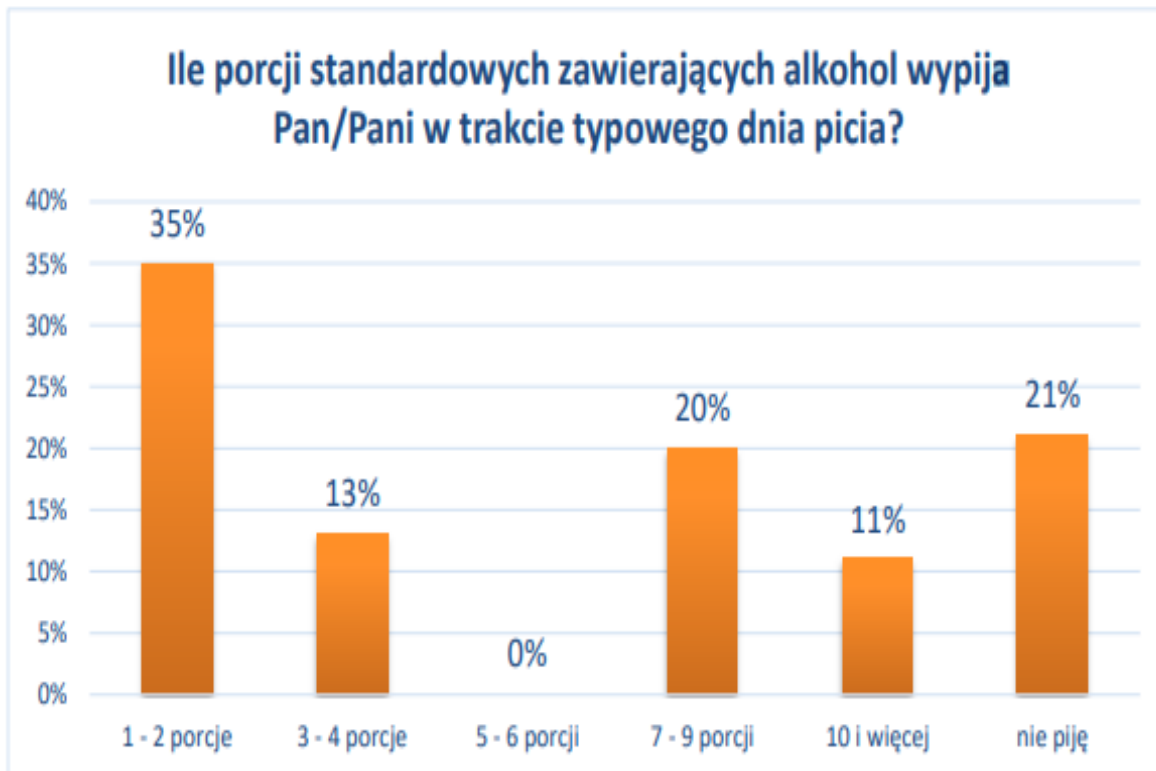
Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 - 2 porcji alkoholu: 35% (0,5 - 1 piwa, 1 - 2 kieliszki wina lub 1 - 2 małe kieliszki wódki) lub 7 - 9 porcji (20%). 21% badanych to osoby niepijące.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

50% mieszkańców gminy Pakość uważa, że w okolicy znajduje się zbyt dużo punktów, w których można kupić alkohol, jednocześnie 36% stwierdza, że jest odpowiednia ilość.

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Stosunek mieszkańców do faktów i mitów obrazuje poniższe zestawienie. W pytaniu dotyczącym jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce) widać, iż większość mieszkańców ma właściwe spostrzeżenia: 51%. Jednak błędne przekonanie jest znacznie rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności gminy Pakość, ponieważ jednocześnie 49% respondentów uważa, że alkohol zawarty w np. piwie jest mniej szkodliwy od alkoholu zawartego w wódce. Wynik ten świadczy o średnim poziomie świadomości mieszkańców gminy Pakość na temat szkodliwości alkoholu oraz o konieczności edukacji mieszkańców w tym zakresie. Łącznie 79% badanych mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”. Jednocześnie 84% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Również 84% badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach. Łącznie 95% respondentów uważa, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie niewielkich ilości alkoholu. Również łącznie 83% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Także łącznie 93% badanych mieszkańców nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.

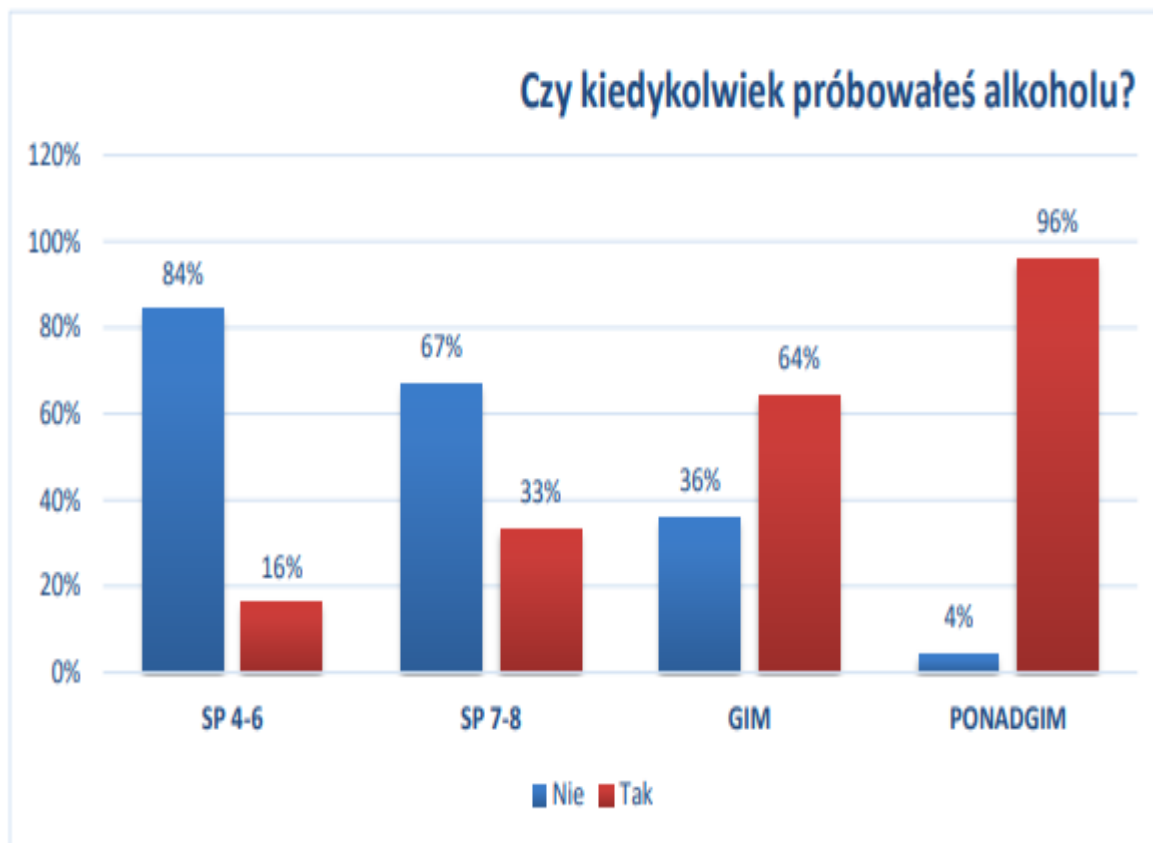
Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
<i>Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.</i>	44%	5%	0%	51%
<i>Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.</i>	70%	9%	4%	17%
<i>Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.</i>	73%	11%	4%	12%
<i>Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.</i>	29%	55%	6%	10%
<i>Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.</i>	4%	13%	13%	70%
<i>Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.</i>	2%	5%	8%	85%
<i>Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.</i>	0%	5%	8%	87%

Postawy i przekonania dzieci i młodzieży:

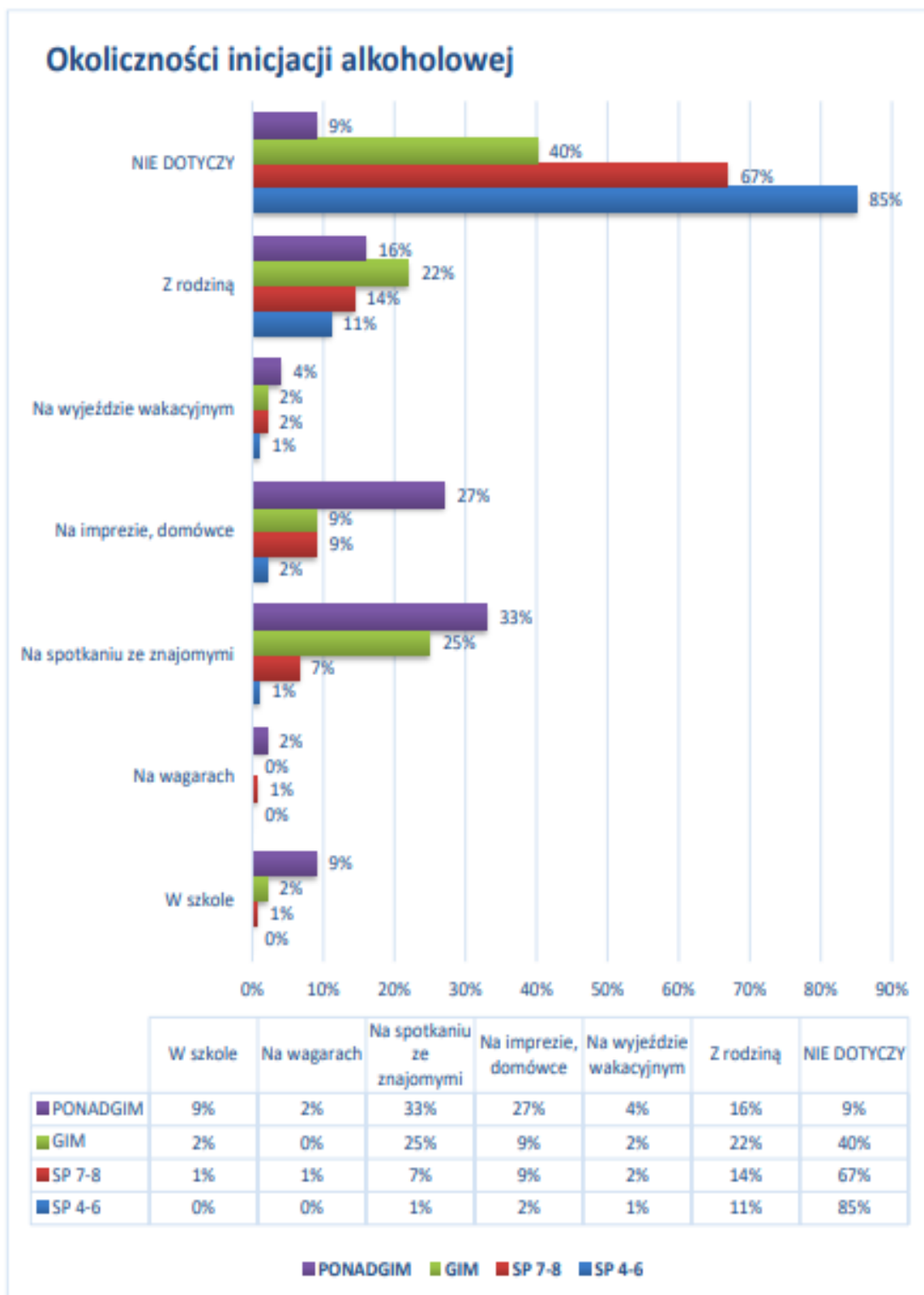
Inicjację alkoholową ma za sobą: 16% badanych uczniów klas SP 4-6; 33% uczniów klas SP 7-8; 64% uczniów klas GIM i 96% najstarszych uczniów.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

Uczniowie klas podstawowych najczęściej wskazywali, że ta kwestia ich nie dotyczy (SP 4-6: 84%; SP 7-8: 67%). Aczkolwiek wszyscy uczniowie klas równie często odpowiedzieli, że pierwszy raz alkohol spożyli w towarzystwie rodziny (SP 7-8: 14%; SP 4-6: 11%; GIM – 22%; PONADGIM – 16%).

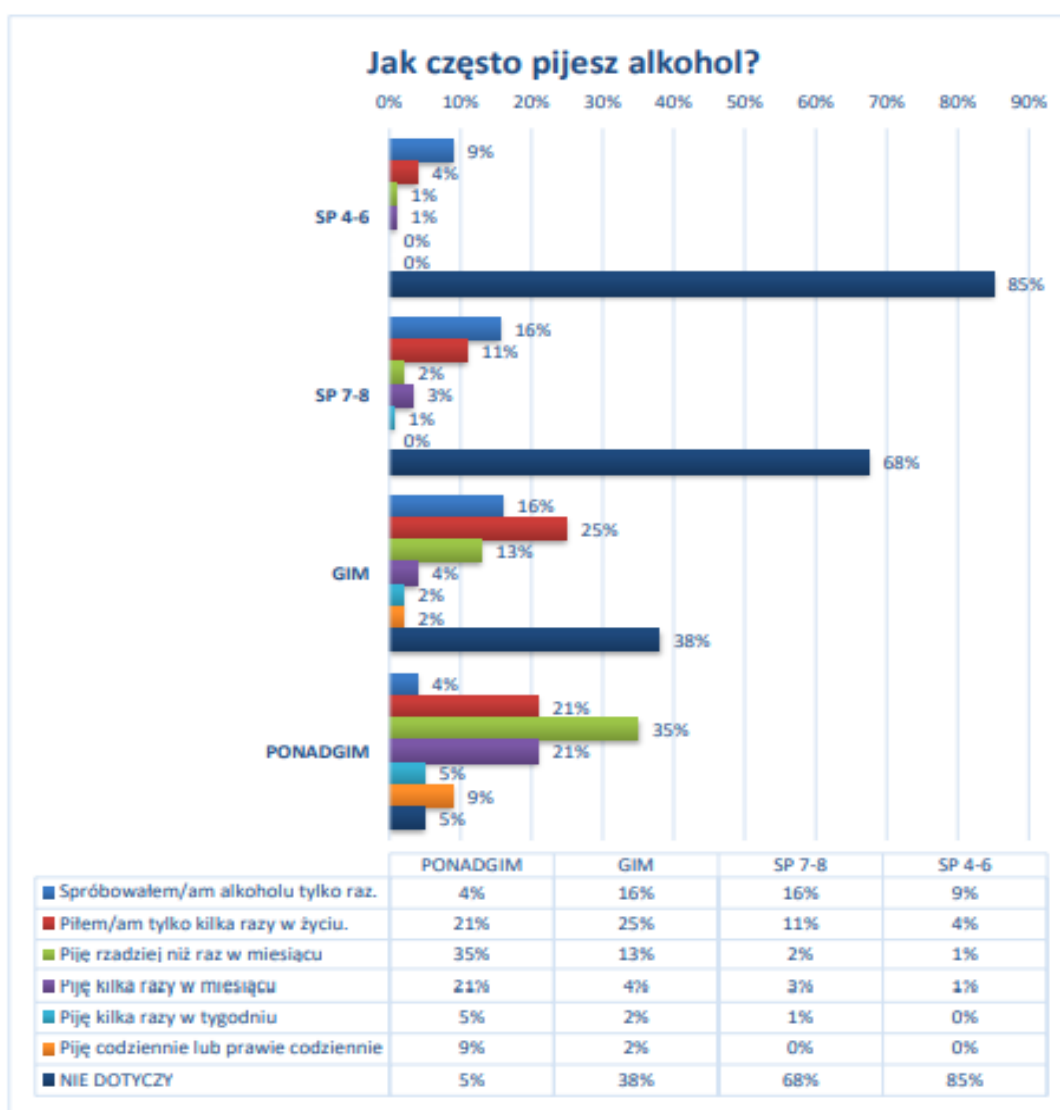
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej wśród starszych uczniów są spotkania ze znajomymi (GIM – 25%; PONADGIM – 33%) oraz impreza, domówka (GIM – 9%; PONADGIM – 27%).

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, jak często młodzi ludzie sięgają alkoholu. Aż 85% najmłodszych uczniów wskazało, że to pytanie ich nie dotyczy. Wraz z wiekiem ta tendencja się zmienia: SP 7-8 (68%); GIM (38%) i PONADGIM (5%). Wśród uczniów klas SP 7-8 i GIM najczęściej pojawiały się dwie kategorie odpowiedzi, które odnosiły się do jednorazowego (SP 7-8: 16%; GIM -16%) oraz kilkukrotnego spożycia alkoholu (SP 7-8: 11%; GIM – 25%). Z kolei uczniowie klas ponadgimnazjalnych wskazywali najczęściej, że spożywają alkohol rzadziej niż raz w miesiącu (35%).

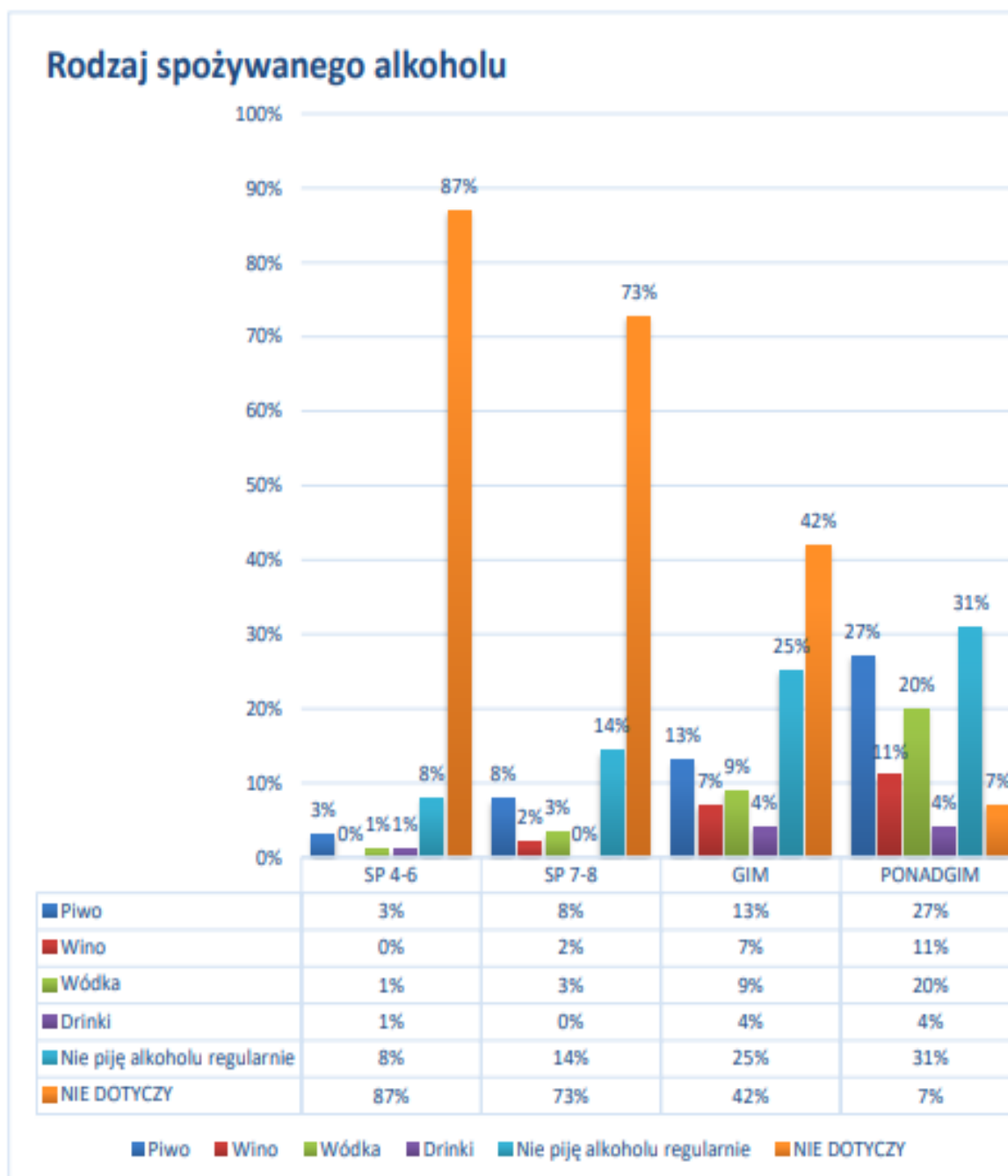
Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

W następnej w badaniu zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Starsi uczniowie generalnie najczęściej sięgają po piwo (SP 7-8: 8%; GIM - 13%; PONADGIM - 27%) oraz

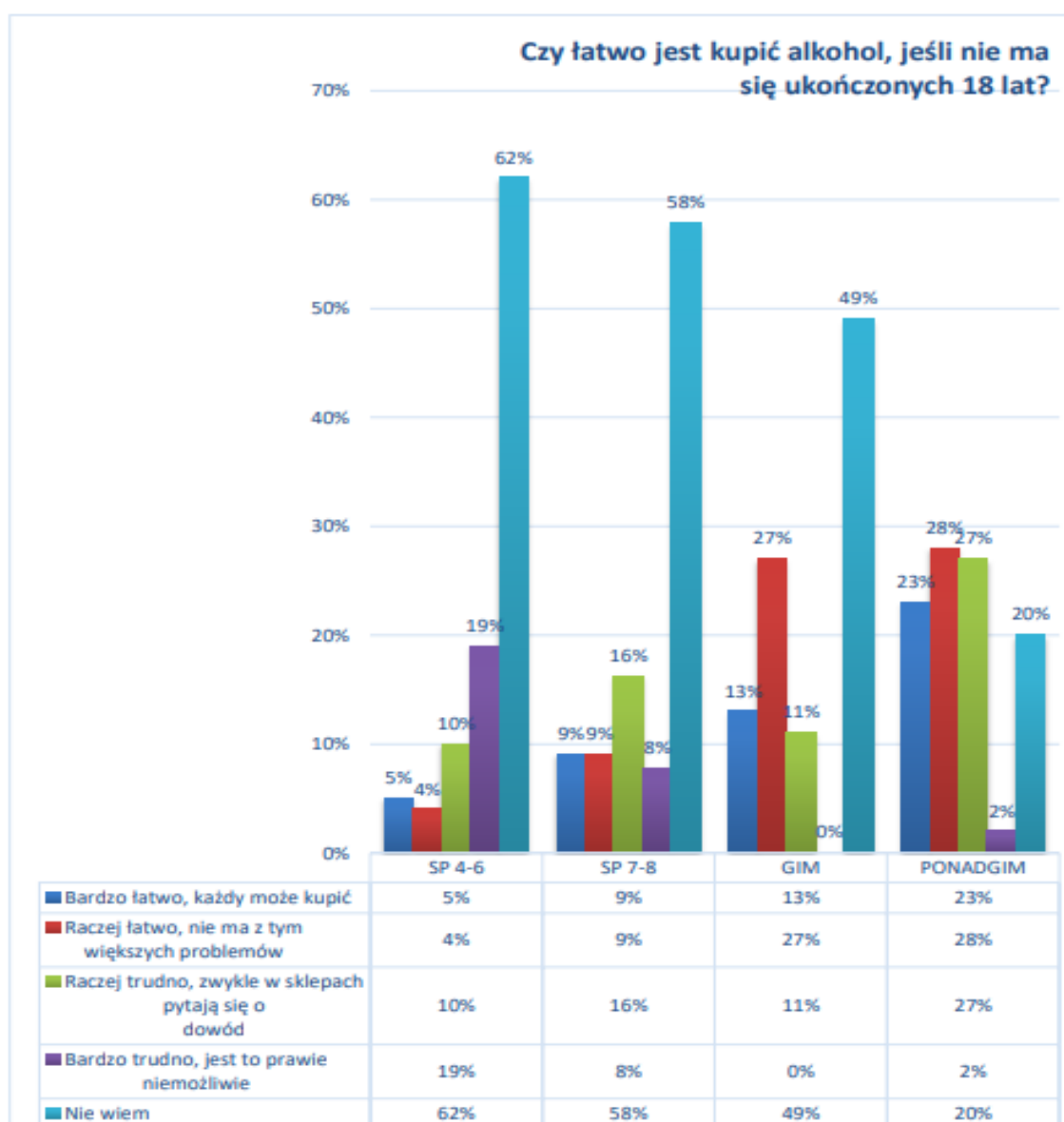
wódkę (GIM - 9%; PONADGIM - 20%). Deklaracje uczniów, których to pytanie nie dotyczy przede wszystkim odnosi się do uczniów klas podstawowych i nieco starszych uczniów (SP 4-6: 95%; SP 7-8: 87%; GIM: 67%).

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

Istotnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 62% uczniów klas SP 4-6; 58% uczniów klas SP 7-8; 49% uczniów GIM i 20% uczniów PONADGIM nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Z kolei łącznie 51% najstarszych uczniów wskazuje, że jest przeciwnie, co oznacza, że mogą oni lub ich rówieśnicy być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gmina Pakość 2018

4.3. Zasoby instytucjonalne umożliwiające realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zasobów umożliwiających prowadzenie działań profilaktycznych oraz naprawczych należą m.in. jednostki organizacyjne pomocy społecznej, instytucje oraz organizacje, których zadaniem jest organizacja czasu wolnego, placówki oświatowo-wychowawcze, policja, publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia:

- **Kultura:**
 - Biblioteka Miejska w Pakości
 - Ośrodek Kultury i Turystyki w Pakości
- **Obiekty sportowo-rekreacyjne:**
 - Stadion Miejski im. Mariana Malinowskiego w Pakości
 - sala gimnastyczna w Ośrodku Kultury i Turystyki w Pakości
 - 2 kompleksy boisk „Orlik” w Pakości
 - Park Kulturowy – Kalwaria Pakoska w Pakości
 - sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości
 - boisko szkolne przy Szkole Podstawowej im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości
 - boisko szkolne przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości
 - sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości
 - boisko przy Zespole Placówek Oświatowych im. Armii Krajowej w Kościelcu
 - sala gimnastyczna przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Kościelcu
 - boisko piłkarskie LZS Kościelec Kościelec
 - boisko piłkarskie w Radłowie
 - 2 place zabaw dla dzieci w Pakości
 - 14 placów zabaw dla dzieci na terenach wiejskich

- boisko piłkarskie w Wielowisi
- plaża nad Jeziorem Pakoskim w Jankowie, sezonowa wypożyczalnia sprzętu wodnego
- **Oświata:**
 - 3 szkoły podstawowe, 2 przedszkola publiczne, 1 przedszkole prywatne, 1 szkoła ponadpodstawowa
- Zdrowie:**
 - 1 przychodnia lekarska, z gabinetami stomatologicznym i ginekologicznym
 - 1 zakład fizykoterapii
 - 2 gabinety stomatologiczne
- **Świetlice:**
 - 2 świetlice opiekuńczo-profilaktyczne w Radłowie i Kościelcu
 - 1 świetlica socjoterapeutyczna przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wlkp. w - Pakości
 - 1 świetlica środowiskowa „Przystań” w Pakości
 - Dzienny Dom Seniora w Pakości
- **Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Pakości ul. Inowrocławska 14**
 - dyżury specjalistów, codziennie w godzinach popołudniowych
 - **Grupa samopomocowa AA** w Pakości (dla osób uzależnionych).
 - **Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.**
 - **Zespół Interdyscyplinarny w Pakości.**

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień:

Wszyscy zatrudnieni (pedagog, psycholog, nauczyciel, pracownik socjalny, specjalista psychoterapii uzależnień) w PK posiadają wykształcenie wyższe magisterskie.

Zakres działań:

- rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta

- motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień
- kierowanie na specjalistyczne leczenie
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom,
- udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie
- motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc
- przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy

4.3.1. Działania profilaktyczne w latach 2017-2019

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej			
	2017r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin ogółem	421	389	348
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu uzależnienia od alkoholu	21	20	8

**Komisja Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych**

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Osoby uzależnione od alkoholu	215	113	172
Członkowie rodzin osób uzależnionych od alkoholu	262	231	221
Uruchomienie procedury "Niebieskiej Karty"	0	0	0
Wniosków do sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	14	5	4
Liczba członków GKRPA przeszkolonych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych	2	7	2

**Profilaktyka zachowań ryzykownych
dzieci i młodzieży**

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba uczniów biorących udział w programach rekomendowanych	153	172	60
Liczba nauczycieli biorących udział w programach rekomendowanych	3	5	2
Liczba rodzin biorących udział w programach rekomendowanych	24	27	10

**Program konsultacyjno-
superwizyjny dla pracowników
światlic socjoterapeutycznych i
opiekuńczo-wychowawczych**

tak

tak

tak

4.4. Analiza SWOT

Podczas realizacji celów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotna jest analiza możliwości Gminy Pakość. Ważne, aby wziąć pod uwagę mocne i słabe strony, szanse oraz zagrożenia, które będą wpływać na efekt końcowy. Analizę oparta jest o powyższe informacje zawarte w diagnozie oraz zasoby Gminy Pakość. Dzięki temu możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych metodą SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uczniowie w większości deklarują bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami. ➤ Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień. ➤ Regularna organizacja wydarzeń o zakresie profilaktycznym dla dzieci, rodziców i nauczycieli. ➤ Odpowiedzialna postawa sprzedawców napojów alkoholowych wobec sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim. ➤ Pozytywne relacje dzieci z rodzicami, korzystna atmosfera wychowawcza i 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niska świadomość lokalnej społeczności na temat współczesnych zagrożeń związanych z uzależnieniem. ➤ Duża liczba punktów w okolicy, gdzie można kupić alkohol.

przyjazne środowisko domowe.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych. ➤ Możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych. ➤ Rozwój oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców. ➤ Wspieranie inicjatyw rozwijających różnorodne pasje dzieci i młodzieży. ➤ Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej . 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wczesny wiek inicjacji alkoholowej. ➤ Społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu podczas okolicznościowych wydarzeń. ➤ Zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, ubóstwa i przemocy. ➤ Niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów. ➤ Problemy rodzinne stanowią powód do sięgania po alkohol i inne substancje psychoaktywne.

Rozdział V

Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Probleatów Alkoholowych

Adresatami Programu jest **społeczność Gminy Pakość**, osoby spotykające się w życiu codziennym z problemem uzależnienia od alkoholu oraz konsekwencjami nałogu, w szczególności:

- dzieci, młodzieży i osoby dorosłe z grup ryzyka,
- osoby uzależnione i współuzależnione od alkoholu,

- rodzin z problemem alkoholowym,
- pracowników podmiotów działających na terenie Pakość (reprezentanci instytucji pomocowych, placówek oświaty oraz organów ścigania).

Rozdział VI

Cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna strategia przeciwdziałania alkoholizmowi opiera się na:

profilaktyce uniwersalnej,

profilaktyce selektywnej,

profilaktyce wskazującej.

Każdy poziom kierowany jest do innej grupy odbiorców uwzględniając jej potrzeby.

Profilaktyka uniwersalna

Odbiorcy: ogół mieszkańców Gminy Pakość, a w szczególności dzieci i młodzież.

Cel główny: kreowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie zainteresowań, wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci i młodzieży, wspomaganie rodziny w jej funkcji wychowawczo-opiekuńczej w celu ograniczania zachowań ryzykownych.

Profilaktyka selektywna

Odbiorcy: osoby, które są w większym stopniu narażone na rozwój zachowań ryzykownych poprzez uwarunkowania biologiczne oraz środowiskowe.

Cel główny: kierowanie do wytypowanych osób działań i programów profilaktycznych, które mają zapobiegać i ograniczać lub uniemożliwiać podejmowanie zachowań ryzykownych.

Profilaktyka wskazująca

Odbiorcy: osoby, u których rozpoznano objawy uzależnienia od alkoholu oraz powracające z leczenia.

Cel główny: zorganizowana terapia uzależnień i programy, które umożliwią niwelowanie szkód spowodowanych nałogiem.

Rozdział VII

Kierunki działań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

7.1. Profilaktyka uniwersalna

W ramach profilaktyki uniwersalnej Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy podjąć następujące działania na terenie Gminy Pakość:

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki
1. Prowadzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, m.in. zajęć sportowo-rekreacyjnych, których celem jest zapewnienie poczucia przynależności, możliwości rozwoju zainteresowań oraz umiejętności pracy zespołowej. Istotne, aby wspierały kulturę fizyczną wśród dzieci i młodzieży oraz propagowały zdrowy styl życia. Zajęcia prowadzone przez wychowawców-profilaktyków.	Gmina Pakość organizacje sportowe szkolne kluby sportowe	Ilość osób uczestnicząca w zajęciach dodatkowych. Kwota środków finansowych.
2. Wspieranie inicjatyw, które rozwijają umiejętności i zainteresowania uczniów. Zajęcia powinny być prowadzone w taki sposób, aby uatrakcyjnić czas spędzany po szkole. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży m.in. w formie zajęć kulturalnych, rekreacyjnych w ramach profilaktyki uzależnień.	Gmina Pakość Ośrodek Kultury i Turystyki świetlice placówki oświatowe	Ilość osób uczestnicząca w zajęciach dodatkowych. Kwota środków finansowych.
3. Realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych przez kompetentnych	Gmina Pakość placówki oświatowe policja Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość zrealizowanych programów. Kwota środków finansowych.

<p>specjalistów, w tym pedagogów oraz trenerów dla dzieci i młodzieży.</p> <p>Programy wychowawczo-profilaktyczne szkoły będą skierowane do całej społeczności szkolnej (dzieci, pedagodzy, rodzice).</p> <p>Realizacja programów profilaktycznych dla różnych grup zawodowych i różnych grup społecznych.</p>	<p>organizacje pozarządowe</p>	
<p>4.Przeprowadzanie kampanii informacyjno-edukacyjnych, które przybliżą negatywne skutki spożywania alkoholu.</p> <p>Udział w kampaniach społecznych dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Organizowanie spotkań edukacyjnych oraz warsztatów dla dorosłych. Pozwoli to na poszerzenie wiedzy mieszkańców gminy na temat szkodliwości spożywania napojów alkoholowych.</p> <p>Uczestniczenie w organizowanych imprezach środowiskowych (m. in. festyny, zawody sportowe, wydarzenia świąteczne), gdzie swoje możliwości i kompetencje zaprezentować mogą placówki pomocowe, oświatowe, służby zdrowia, organów ścigania.</p> <p>Promocja zdrowego stylu życia.</p>	<p>Gmina Pakość Ośrodek Kultury i Turystyki Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny zakłady opieki zdrowotnej policja placówki oświatowe</p>	<p>Ilość kampanii, spotkań edukacyjnych wraz z liczbą uczestniczących w nich osób.</p> <p>Kwota środków finansowych.</p> <p>Ilość zorganizowanych imprez, na których realizowana była polityka trzeźwości.</p>

7.2. Profilaktyka selektywna

W ramach profilaktyki selektywnej Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy podjąć następujące działania na terenie Gminy Pakość:

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki
<p>1. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy. Kierowanie i organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się problematyką uzależnień (m. in. pedagogów, wychowawców świetlic, pracowników socjalnych, pracowników Punktu Konsultacyjnego).</p> <p>Podjęcie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach (policja, kierowcy, szkoły nauki jazdy).</p>	<p>Gmina Pakość policja Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień placówki oświatowe świetlice szkoły nauki jazdy</p>	<p>Ilość i rodzaj szkoleń, którymi zostaną objęte poszczególne instytucje, organy oraz służby. Kwota środków finansowych.</p>
<p>2. Organizowanie cyklicznych zajęć, szkoleń dla rodziców i opiekunów w celu podniesienia świadomości społecznej w zakresie szkodliwości przyjmowania środków psychoaktywnych, konsekwencji prawnych wynikających z ich posiadania, używania, wytwarzania oraz sprzedawania</p>	<p>Gmina Pakość policja Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, placówki oświatowe</p>	<p>Rodzaj i zakres działań zrealizowanych w ramach Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego. Kwota środków finansowych</p>
<p>3. Współpraca w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Wspieranie zatrudnienia socjalnego, reintegracji społeczno-zawodowej.</p>	<p>Gmina Pakość Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy</p>	<p>Ilość osób uczestniczących w zorganizowanych zajęciach. Ilość osób, które dzięki podjętym krokom podjęły zatrudnienie. Kwota środków finansowych.</p>
<p>4. Kontynuacja i rozwój, w miarę potrzeb społecznych,</p>	<p>Gmina Pakość Punkt Konsultacyjny ds.</p>	<p>Ilość rodzin korzystających ze wsparcia specjalistów.</p>

<p>działaności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień. Informowanie o adresach miejsc, gdzie można uzyskać pomoc i wsparcie. Współpraca z mediami lokalnymi.</p>	<p>Uzależnień Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Kwota środków finansowych.</p>
<p>5. Organizacja i prowadzenie świetlic, zajęć opiekuńczo-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. Organizacja i prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej. Współpraca z innymi placówkami wsparcia dziennego.</p>	<p>Gmina Pakość świetlice Ośrodek Pomocy Społecznej inne placówki wsparcia dziennego</p>	<p>Ilość dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic Kwota środków finansowych.</p>
<p>6. Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Pakość w 2021 roku zaplanowano kwotę 136 000 złotych</p>	<p>Gmina Pakość</p>	<p>Kwota środków finansowych.</p>

7.3. Profilaktyka wskazująca

W ramach profilaktyki wskazującej Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy podjąć następujące działania na terenie Gminy Pakość:

Planowane działania	Planowani realizatorzy	Wskaźniki ewaluacji
<p>1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od substancji i środków psychoaktywnych. Wspieranie placówek leczenia uzależnień, w tym m.in. zakup materiałów</p>	<p>Gmina Pakość Ośrodek Pomocy Społecznej organizacje pozarządowe Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień placówki leczenia uzależnień</p>	<p>Ilość osób, które skorzystają z leczenia i pomocy. Kwota środków finansowych.</p>

<p>edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów, a w czasach pandemii niezbędnych środków czystości i higieny.</p>		
<p>2. Udzielanie pomocy psychospołecznej, specjalistycznej, prawnej rodzinom, w których występują problem alkoholowy</p> <p>Działalność informacyjno-edukacyjna w różnych instytucjach, w tym upowszechnianie informacji dotyczących dostępnych adresów, gdzie można skorzystać ze specjalistycznej pomocy.</p> <p>Upowszechnianie informacji dot. zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.</p>	<p>Gmina Pakość Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień Zespół Interdyscyplinarny placówki lecznicze placówki oświatowe policja</p>	<p>Ilość porad udzielonych w zakresie pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom. Liczba punktów konsultacyjnych, liczba pracowników punktów. Kwota środków finansowych.</p>

Rozdział VIII

Monitoring

W celu potwierdzenia skuteczności działań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Pakość przez cały okres jego realizacji będzie prowadzony monitoring. Późniejsze wnioski i konkretne priorytety posłużą do projektowania gminnej strategii w perspektywie długoterminowej. Monitoring musi odbywać się w sposób ciągły, dokonywany jest poprzez bieżącą kontrolę jakości realizowanych zadań oraz analizę i interpretację danych sprawozdawczych. Istotne, aby zwrócić uwagę na informacje z instytucji i organizacji, które są odpowiedzialne za realizację

poszczególnych celów. Zestawiając wskaźniki sprzed i po realizacji niniejszego dokumentu będzie można ocenić realizację założeń Programu.

Rozdział IX

Podsumowanie końcowe

1. Realizatorem Gminnego Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Pakość jest Urząd Miejski w Pakości.

2. Czas realizacji programu: od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku.

3. Źródłem finansowania Programu są dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dochody własne gminy.

4. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości.

1) Każdy z członków GKRPA ma obowiązek uczestnictwa w plenarnym posiedzeniu Komisji oraz w pracach co najmniej 1 zespołu problemowego GKRPA.

2) Wybrani przedstawiciele GKRPA uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, za które otrzymują wynagrodzenie, jak za prace w zespole problemowym GKRPA.

3) Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji w wysokości odpowiadającej 5-krotności diety przysługującej z tytułu podróży służbowej, natomiast Przewodniczący Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej 7- krotności diety przysługującej z tytułu podróży służbowej.

4) Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy obecności, każdorazowo po posiedzeniu Komisji.

5) Zwrot kosztów delegacji członkom GKRPA następuje wg. rozporządzenia pracy i polityki społecznej z 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013, poz.167 z późn. zm.).

5. Terminy ważności zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 6 lat, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 4 lata.

6. Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2021 roku zaplanowano kwotę 136 000,00 złotych.